

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 28 mei 1951

*'s Morgens te 10 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Albregts, Van den Brink, Joekes, Liefstinck, Van Maarseveen, Mansholt, Mulderije, Peters, Rutten, Staf, Stikker, Teulings, In 't Veld en Wemmers.

Tevens zijn aanwezig: de Staatssecretarissen Blom en Götzen.

Secretaris: Drs. J. Middelburg.

3. *Unie-zaken*

a. *Bezoek van een parlementaire missie uit Indonesië* (Zie Notulen Ministerraad d.d. 23 April 1951, punt 3c.)

Minister *Peters* deelt mede, dat op de uitnodiging door de voorzitters van de beide Kamers als antwoord is ontvangen, dat thans geen gelegenheid bestaat voor de parlementaire missie uit Indonesië om een bezoek aan beide Kamers te brengen. Spreker informeert, of de delegatie bij aankomst op Schiphol ook namens de Regering zal worden ontvangen.

Staatssecretaris *Götzen* geeft in overweging de heren Kiveron en Mr. Visser van Buitenlandse Zaken ter begroeting op Schiphol aanwezig te doen zijn.

Minister *Liefstinck* stelt het op prijs wel enige aandacht aan de komst van deze delegatie te besteden. Minister *Van Maarseveen* sluit zich bij deze gedachte aan; men zou bijvoorbeeld een bezoek aan de opera kunnen voorstellen. De *Minister-President* wijst er op, dat de delegatie op doorreis is in Nederland; indien men iets wil doen zal dit van de Kamers moeten uitgaan. Besloten wordt, dat de heren Kiveron en Visser ter begroeting op Schiphol aanwezig zullen zijn, terwijl voor het overige de representatie aan de Kamervoorzitters zal worden overgelaten.

b. *De Ambonese ex-militairen*

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat een Commissie uit de Kamer een bezoek aan de kampen der Ambonezen gaat brengen.

Minister *Wemmers* vestigt de aandacht op een bericht over deelneming van Ambonezen aan een bijeenkomst in Winschoten, waarbij deze voorzien waren van geweren, die zouden zijn geleend van de marechaussee. De *Minister-President* stelt voor, dat wordt onderzocht, wie hiervoor aansprakelijk is. Aldus wordt besloten.

Minister *Liefstinck* informeert hoe het staat met de vervanging van de militaire uniformen. Minister *Van Maarseveen* was van mening, dat de Ambonezen niet meer strafbaar zijn, nu de onderscheidingstekenen van de uniformen zijn verwijderd; afgesproken was, dat Justitie hierover een nota zou opstellen. Minister *Liefstinck* wijst er op, dat als is afgezien van een strafrechtelijke vervolging ook een administratieve maatregel kan worden genomen, teneinde de uniformen door burgerkleding te doen vervangen. De *Minister-President* is eveneens van oordeel, dat het hier een ordemaatregel betreft. Spreker stelt voor, dat een gemeenschappelijke nota van Binnenlandse Zaken en Justitie zal worden ingediend. Aldus wordt besloten.

Staatssecretaris *Götzen* deelt mede, dat hem in Suriname is gebleken, dat men daar geen behoefte heeft aan de overkomst van Ambonezen, tenzij het goede landbouwers betreft.

c. *De Indonesische Regeringsverklaring*

Staatssecretaris *Götzen* merkt op, dat volgens de eerste berichten in de Indonesische Regeringsverklaring ook sprake is van nationalisatie van de Javase Bank. In dit verband wijst hij

op artikel 19 van de financieel-economische overeenkomst. Spreker informeert of over deze kwestie reeds overleg heeft plaats gevonden.

Minister *Peters* stelt de vraag of reeds onmiddellijk op officieuze wijze op de Regeringsverklaring zal worden gereageerd. Spreker leest een conceptbericht hieromtrent voor. Staatssecretaris *Blom* acht het beter thans nog niet op deze wijze te reageren. De *Minister-President* stelt voor, dat Minister *Peters* en Staatssecretaris *Blom* samen overleggen of nog een bericht zal worden uitgegeven. Aldus wordt besloten.

Middagvergadering

Aanwezig: Dezelfden als 's morgens, behalve Minister *Stikker*; de Ministers *Van den Brink* en *Rutten* alleen bij de punten 5 t/m 12.

14. Het Indonesische streven inzake herziening van RTC-overeenkomsten

De *Minister-President* stelt voor het onderhavige vraagstuk eerst volledig te bespreken als de benodigde gegevens concreet bekend zijn. Voor het oogenblik stelt spreker alleen aan de orde, hoe de houding van de Regering tegenover de Kamer zal moeten zijn. Minister *Van Maarseveen* heeft met veel instemming de nota van Minister *Peters* en Staatssecretaris *Blom* gelezen. Spreker is van oordeel, dat een meerderheid van tweederde in het Parlement alleen voor een oplossing van de kwestie Nieuw-Guinea nodig zou zijn, terwijl voor een herziening van het Uniestatuut een gewone meerderheid voldoende zou zijn. De *Minister-President* acht de ontwikkeling in Indonesië zeer onbevredigend. Nadat men spoedig na de soevereiniteitsoverdracht een van de grondslagen (nl. van de federale structuur) heeft doorbroken, wordt thans een tweede essentieel element van de RTC-overeenkomsten aangetast, t.w. het Unieverband. In onze Grondwet is neergelegd, dat er een Unie zal komen en dat is daarin ook uitgewerkt. Indien nu van Indonesische zijde wordt gezegd, dat men de Unie wil beëindigen, komt de Regering in moeilijkheden. Hoewel juridisch wellicht met een gewone meerderheid in het Parlement kan worden volstaan komt de Regering politiek en moreel in een bedenkelijke positie als de Unie inderdaad met een gewone meerderheid zou worden afgeschaft. Dit punt zal eerst rustig onder ogen moeten worden gezien. Voorts is spreker van oordeel, dat de Regering bij de behandeling van de begroting van Uniezaken zich nog bezwaarlijk kan uitspreken. Ook meent hij, dat men niet vooraf met de Kamer zal moeten overleggen, doch zich zal moeten beperken tot een intens overleg met de Commissie voor Uniezaken. Spreker herinnert er hierbij aan, dat hij uitdrukkelijk in de Eerste Kamer heeft gezegd, dat alleen over een wijziging in de soevereiniteit over Nieuw-Guinea vooraf met het Parlement zal worden gesproken. Minister *Lieftinck* maakt een scherp onderscheid tussen de overdracht van de soevereiniteit en het sluiten van het Uniestatuut. Spreker ziet er geen bezwaar tegen het Unieverdrag met een gewone meerderheid van het Parlement te wijzigen. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat de Voorzitter van de Tweede Kamer (en daarna die van de Eerste Kamer) beslist over de vraag of een gewone meerderheid voldoende is, aangezien hij op het desbetreffende wetsontwerp voor doorzending een bericht moet plaatsen. De *Minister-President* is het hiermede eens; de Kamer kan ook wel een motie aannemen. Staatssecretaris *Blom* wijst op het voorbeeld van de Verenigde Naties, waarbij de algemene vergadering over belangrijke zaken een besluit moet nemen met een meerderheid van tweederden; bij een 'ruling' van de Voorzitter of bij gewone meerderheid van stemmen wordt beslist of een kwestie tot de 'belangrijke zaken' wordt gerekend.

Staatssecretaris *Götzen* acht het een nuttige suggestie in de genoemde nota om eerst nog een Unieconferentie te houden. Minister *Van Maarseveen* is van oordeel, dat er moet worden nagegaan of op enige wijze de halfjaarlijkse Unieconferentie kan worden gehouden. De *Minister-President* geeft in overweging de HC te laten vragen, nu de Regering in Indonesië is

gevormd, wanneer de Unieconferentie dit voorjaar zal worden gehouden. Minister *Albregts* acht dit in de gegeven omstandigheden wel bezwaarlijk. Minister *Van Maarseveen* wijst er op, dat de Kamer de Regering ter verantwoording kan roepen, indien geen poging is gedaan de eerste Unieconferentie van dit jaar te beleggen. Men zal aan de Indonesische Regering kunnen zeggen, dat het Uniestatuut moet worden nageleefd. De *Minister-President* stelt voor aan de HC te berichten, dat de Regering meent, dat het Uniestatuut moet worden nageleefd en te vragen welke mogelijkheden hij ziet om een datum voor een nieuwe Unieconferentie aan de Indonesische Regering te vragen. Aldus wordt besloten.

- - -